

eraikitzen. Idazle Proletarioen Alkartasuna (R.A.P.P.) desegiten da, eta haren ordeztuak kontrolatzen duen organizazio bat inposatzen zaie. Jdanov-en «errealismo sozialista»ren garaiak dira: obrok «langileen ideialogia aldatzeko, trabailariak sozialismoaren espirituan heitzeko» izan behar dute. Abangoardia-mogimenduak, hasieran ontzat ematen zirenak, kondenatuak eta persekutuatuak dira, formalistatzat hartzen bait-dera... Horrela 1954-gn urteraino.

Stalin-en heriotzarekin, anitz obra azaltzen dira aurreko egoera gaitzesten. «Novi mir» kasetan publikaturiko artikulo baten egilea presondegiratzen dute behala. Baina dana dala, E.S.S.B.-ko populuak ikusi du gauzak aldatu egin dirla. Intelektualen artean urduritasun handi bateri lotzen zaizkio.

Danok dakigu poema neomistiko batek ez dituela Sobieten Batasunaren zimentarriak kordokatuko eta flakutuko. Baina kritika hain bortitza eta gogor bat ezin dateke onartu orain, Stalin-en erruak eta makurkeria guztiak gazteriarri aditzera eman zaizkionean, gazteri hau zerao hunkiturik arkitzen danean begi ertsiz miraritu zuen mito baten erortza ikustean. Horrela, 1957-gn inguruan gobernuak dei bat egiten die letra-gizon eta antzelariei «errebeisionismo»-molde guztiak baztertu ditzaten. Oar hori zutik dago oraino judizio hontan ikusi dugunez.

Baina, egun, E.S.S.B.-ko gizartea industri-erreboluzioaren azkenengo etaparaino heltzen hari da. Soziologilariak diotenez, gertaera hunen ondorioa Sobieten Batasunaren demokraziaioa izanen da, eta antzearen eta literaturaren alorretan askatasuna. Ba dirudi gainera, ezen, adierazi nahi dutela aberastasanarekin ez direla erreboluzioetik hastanduko, ez baitdute sobietikoek aisamendua Mendebaleko begiz ikusten. Eman dezaigun bada denborari denbora, E.S.S.B.-ko benetako erreboluzioa aurki hasiko dala baitdirudi.

Hau guzti hau ikusirik, ez nintzake harrutuko hemendik zenbait urtetara «Le Nouvel Observateur»-en oar labur bat irakurriko banu esanaz «gure sozialismoa errusiarrena bezalakoa izanen da».

I. S.

BIOTZ-XERTAKETA ETIA PRENTSA

Letra nagusi asko ikusi dugu, azken bolada hontan, biotz-xertaketari buruz. Berriemate asko eta azalpen ta edamendu gehiago.

Egia esan, biotz-xertaketa batek anitz prolema sor lezake ots, teknikoak eta etikoak. Etika barrutiko prolemak gutxiengak diralakoan nago. Ta horregatik, uste dut gogorregi hartu dituala biotz-xertaketa hauek España'ko Kardiologi-Bazkuna-ko Lendakariak. Francisco Vega Diaz'ek alegia. Ba dakigu giza-bizitzarekin ezin ditekela jolasean ibilli ta minutu bateko bizitza ere sakratua dala. Jain-

NOTA LABURRAK

koarena dan ezker; baiña, borondate txarra ifiori bizkarreratzea akusazio astuna da, ta probatu beharrekoa.

Ankeney osagillearen ustez, biotz-xertaketa hauetan billakuntza edo inbestigazio eskasegia izan da eta publikidadea larregia. Xertaketa egiteko sasoia eldua zegokean ala ez, nik ez dakit, ez dagokidan arazoa baida. Utz dezagun, beraz, bere hortan. Agiritasunaren berri, ordea, ba dakit. Agernai geigei ibilli dute egunerokoak.

Sensaziño-biltzaille dan prentsa bat eta arazo serio bat, lagun bezela, eskuarturik joatea, ezifia ez danean, oso zaila da, bien xedeak desberdiñak baidira. Xedeak eta bideak, noski. Gure kasu hontan ere beste horrenbeste. Nere ustez, kaltegarri izan zaigu, gaiñera. Zergatik? Gizonaren biotzan esperantza bat kokatu da. Atomika-aroko lazeria ta gaitzik madarikatuenaren azkena urbildik ikusi bide dugu. Eta errealdadea ez da hola. Sasi-itxaropen baten murgildu gaituzte periodikuak. Alboko kalean Barnard hoietako bat arkituko ote dugun ustekizunean gaude. Ez dugu kofesatzen baiña, gure konzientzi-pean holako zerbaiten susmoa ba daukagu. Ta horixe bera nabaitzen dala komentario askoren lerro-artean esango nuke. Oharkabea, zientzia baiño nahia aisago mintzatu da gure baitan. Ta ulertzen da zergatik: biotzeko gaixotasunak izanik gure arteko erailerik nagusienak, garaipen batek eman ohi duan poztasuna da gure hau. Garaipen baten poztasuna, esan dugu; baiña, hain zuzen, garaipen hori da falta zaiguna: biotz-eriotzari, gehienik, burruka bat (eta nahi badugu artegatasun bat) irabazi diogu, baiña gudua gorria izanen da oraindik. Hasieran baigau, ots, hasieraren hasieran. Hain hasieran ze Michael E. Debakey osalari famatuaren gardiz, arik-eta urtebete edo urte ta erdi igaro arteño, ez dago-ta operazio hauen aterakizunik egiterik. «Orduan izango da jakintzaren urrats berri hau dala-ta pozteko sasoia» Eta ordurarte? «Artean egikizun bakar bat da egin dezakeguna: ixillik egon». Bai, horixe: ixillik egon. Eta, jakiña, oraiñarte hainbeste mintzatu direnak, hoiek: ixildu.

Beste pentsabide bat ere ba dugu, azter dezakeguna.

Baretasuna ta pakea behar lituzke osagilleak bere lanean. Gaurregunean, Barnard baretasunaren jabe baldin bada, ez da gizon normala, besterik ez diot.

Baita ere uste dut edozein inbestigatzaileak libre behar duela kontserbatu beti bere izpiritua. Izpiritua kateaturik dabillenean, ez dago inbestigatzailearik, sasi-inbestigatzaile baizik. Kate hori burnizkoa dala, edo urrezkoa. Barnard'en kasuan, begien aurrean dago, kateak urrezkoak dira. Urrezkoak, eta beharbada horregatixe (estimagarriak diralako) askagaitzagoak, begi onez ikusi ohi ditugunak. Halakoak dira ospea ta aipua. Barnard'ek mundu osoa du berari begira, eta bere zai. Urrezko katea hau ere. Gaiñera, Barnard'ek ez al du mundu guztiaren aurrean baietz esan? Eta orain, inbestigatzeari jarraituaz, ezetz esan behar balu, ba ote luke hortarako ahalmenik? Aitzaki-billa, ez egi-billa, aritzea da, holakoetan, errezena.

J. M. T.